

pmo vnitas artificis summe potētis: summe prudentis et optimi. **N**ō enī eēt tanta pueniētia et similitudo hoīs cū arboribus: plantis et aialibus. si eēt duo piliatores in rebus: duo rectores: duo artifices: nec opa plantarū et arborū sic ordinate pcederēt et agerent ad modū operū humanorū. **N**eqz oēs assimilarent: nisi ille idē regeret et dirigeret opa iparū arborū et plantarū q̄ dedit homi rōnē. vn^o est q̄ dedit hoī intellectū: et q̄ dirigit opa arborū q̄ sūt ad modū intellectū / cū in arboribus et plātis non sit rō vel intellectus. **S**ed multo fortius vnitas materie et idētitas viuēdi tam hominū q̄ aialium: arborū: plātāz arguit vnitatē artificis. **A**ū enī sit eadē materia tam hominū q̄ aialium: arborū et plātāz. qz omnia reuertunt in terrā. et p pns de terra facta sunt a principio: sicut nix sumpta de aqua que reuertit in aquā: in gelu. et sal similit^r. **S**ed tñ nec homo seu corpus p seipm factum est de terra. nec tot species aialium facte sunt p se de terra. nec tot species arborū et plātāz fecerunt seipās de terra. qz h opus est opus artificis habētis sapiām et intellectum. **S**eqtur q̄ est artifex vn^o q̄ de eadem materia omnia ista fabricauit: qz si essent duo ptrarij nō puenirēt in eodem modo fabricādi neqz formādi. neqz esset tanta similitudo: neqz esset eadē materia. qz vnus alteri nō cōicaret materiam. **I**tem ostēditur et pbat summa potētia: summa sapiētia: summa bonitas summi artificis: qui de vna et eadē materia tot innumerabiles et mirabiles ac diuersas res et species producere potuit: voluit: sciuit et fecit. **V**ide quot species arborū: herbarum: plātārum ac aialium: et tñ oēs de eadem materia. **S**ed multo mirabil^r est d materia vili ac infima et grossissima posse et scire formare tā nobile corp^o sic ē corp^o hūanū. qd ē capax aīe rōnalis et intellectualis: que est imago summi artificis. **V**ide quāta est distātia iter corp^o humanum et terram in nobilitate. **M**aior enī est potētia et sapiētia posse de materia vili et grossa facere nobile corpus q̄ de materia nobili facere nobile opus. sicut etiaz maior subtilitas est scire facere de luto vasa aurea et pulchra et preciosa: q̄ facere de

Sūma
sapiā il/
li^o artifi
cis.

auro et lapidibus preciosis vasa preciosa. **E**t h ergo pot homo certitudinaliter arguere summā potētia. summā sapiām sui factoris: et p̄siderare qz q̄ te potuit et sciuit et voluit tam nobilem et excellentē sup omnes alias res facere de terra infima. et ita te exaltare: q̄nta tibi poterit facere: et quō poterit te exaltare magis si voluerit: et ad statum altiorē et nobiliozē eleuare. **E**cce ergo quot fruct^o: quot vtilitates: q̄t vtilitates cognitiōes poterit homo colligere ex ista cōparatiōe sui p̄suis ad creaturas inferiores. **N**ō ergo spernat eas. **I**llas enī debet amare: et cogitare similitudinē quā habet cum eis et fraternitatē et humiliare se p eas: et fricare aīam suam cū eis. **I**pse enī cognoscūt eum mirabilem et excellentiorem eis in multo. qz est in nobilitate excellentissima et dignitate p̄stitutus sup eas. **S**ed tamē cogita qz tu es creatura. **N**ō enī ppter tuā excellentiā desinere potes q̄nta sis creatura. **N**oli ergo obliuisci qz es de numero creaturaz. nec separi potes a cōsortio earū. qz magnam habes cū eis pueniētia. scilicet eandē materiam et eundē artificem. **E**xercita ergo te in cognitiōe earū. qz quāto magis cognoscis ipās: tāto magis cognoscis tuam dignitatem. et acquiesce maiorē cognitiōem et certiores de tuo cōditore. **S**i ergo vis qz i te fiat cognitiō tuip̄suis et tui p̄ditoris: fiat pmo i te cognitiō creaturaz. qz q̄nto magis appropinquas te ad creaturas eas cognoscēdo tāto magis appropinquis ad teipm et ad tuū p̄ditore. **E**t q̄nto magis elongas te a creaturis: tāto magis elongas te a teipō et a tuo p̄ditore. **S**i q̄ crescat i te cognitiō creaturaz: crescat in te etiā cognitiō tuip̄suis et tui p̄ditoris i teipō. et si illa diminuitur illa annihilat. **E**t si illa manet: etiam ista manet. qz ex illa nascit illa. **E**t sic ē finis q̄ est de cōparatiōe hoīs ad tres ḡdus: fm cōueniētia generalē et specialē.

Seqtur scda ps principalis isti^o opis scz de cōparatiōe homis que est in quarto gradu ad alias res inferiores triū gradū penes differentias. et hoc duobus modis. scz generaliter et specialiter.

Titulus. lx.

Sūma
potētia
illi^o artifi
cis.

Postq̄z cuz dei

adiutorio cōpauim⁹ hoīez ad alias res inferiores penes cōuenientia. Nūc aut̄ debem⁹ ipm̄ cōpare penes dñiam ad alias res inferiores. dñi enī cōpam⁹ vnā rē ad aliā: duo manifestant nobis. s. puenientia et dñia vni⁹ ad alterz. ⁊ p istā duplicē cōpationē manifestat nob natura cuiuslibet rei naturalr. qz ipa ē via nature. Ista est etiā via intrādi in noticia am cuiuslibet rei. Et iō ad hñdū noticiāz verā de hoīe et ex p̄sequēti de dō p hoīez. oportet hoīez cōpare ad alias res: ⁊ vide amus quō puenit cum eis et quō diff. rt. Et qz iā vidim⁹ dei grā q̄nta sunt nobis reuelata: cōpando hoīem p puenientiam. Nūc videam⁹ q̄ manifestabunt nob cōparādo hoīem ad alias res: cum q̄bz puenit p dñiam. Et si magna cognouim⁹ p puenientia. magna cognoscim⁹ p dñiam: et magis nobis vnalia. imo herit cōplemētum totū nre cognitiōis: nobis necessaria salutē. Acc p̄ma cognitiō pdest nobis sine secūda h̄cōp. **D.** p̄mo facienda est duplex cōpātio fm̄ dñiam oīm q̄r tuoz graduū. **P̄**ima general' vni⁹ ḡdus ad aliū. **A**lia et sc̄da special' infra quēlibet graduū. **Titulus. lxi.**

Hic q̄z aut̄ ad p̄dictā cōpationez accedam⁹. p̄mo volum⁹ p̄siderare oēs tres ḡd⁹ rez generales distinctos. et h̄ penes dñiam int̄ se: vt. s. vi/ deam⁹ p̄cessuz i excellētia: nobilitate ⁊ dignitate: ac superioritate vni⁹ ḡd⁹ ad aliū: ac q̄rti ḡdus sup oēs tres. Et ista dñia p̄mo cōsiderata ē: et iā ex p̄dictis māifestata est. Sc̄do optet p̄siderare speciales infra quēlibet graduū generalē. Multū enī differūt res vni⁹ grad⁹. qz i vno ḡdu licz cōueniūt generalr: sūt tñ spēs distincte multe. Et optet videre q̄liter vna natura differat ab altera. ⁊ q̄liter vna est supior: dignior et nobilior q̄ sit altera. Verbi grā.

Dia rez in p̄mo gradu

In p̄mo gradu q̄rtuoz elemēta p esse tñ pueniunt: sed tñ differūt inter se. qz vnuz est nobilior altero. et etiā quodlibet h̄z suā singularē naturā. vt terra: aqua ⁊c. **T**er/ ra enī infima est ⁊ min⁹ digna: min⁹ nobilis: ⁊ minus pulchra. **A**qua h̄z naturā

superiorē: digniorē: pulchriorē q̄ terra. ⁊ aer q̄ aqua. et ignis q̄ aer. **E**t silr int̄ metalla. qz nobilior est aurū q̄ argentū: et argentū q̄ stannū. et stannū q̄ plumbū. **I**nter lapides etiā. qz vnus preciosus lapis nobilior est altero. **E**t corpa celestia: vt sol: luna: stelle. et alia sunt nobiliora q̄ omnia ista p̄dicta. et tamē omnia ista conueniunt in vno gradu generali. et solum habent esse et nō viuere. **S**iliter est in rebus q̄ sunt in secundo gradu generali. qz omnia cōueniūt generaliter: et habēt esse: viuere et nō sentire. et tñ differūt in se. qz arbor p̄tinet et habet infinitas species et naturas. et silr planta et herba p̄tinet in se innumerabiles ⁊ infinitas species. q̄rā quolibet habz suā singularē naturā distinctam a natura alteri⁹. **E**t sic e ibi magna differētia. **C**ōformiter res q̄ sunt i tertio gradu pueniūt i generali. s. in eē: viuere et sentire. s. d̄nt multū. qz int̄ eas sūt infinitē ⁊ inūerabiles spēs aīaliū: vt ē declaratū aī. **N**ā q̄dā sūt q̄ ambulāt sup terram. alia habitāt infra terrā. alia sup aq̄s. alia in aq̄s. alia i aere. **E**t iā p̄sidera et vide quot sint spēs differētes multū: q̄t dignitates q̄t nobilitates: q̄t superioritates: q̄t differētie sup naturā. **I**n rebz aut̄ q̄rti gradus in q̄bz est libez arbitriū: vt sunt homies. nō est differētia sicut in alijs gradibz. qm̄ in tribz gradibz p̄dictis et in quolibet sunt species multū diuerse. et intra istū quartum graduū sunt indiuidua diuersa ⁊ multa. et nō sūt nisi vna species ⁊ natura. **N**ā in alijs tribz ḡdibz sunt multe species et multū diuerse. qz quilibet h̄z suā naturā: s. in quarto gradu est tñ vna natura. ⁊ oēs res isti⁹ gradus sūt vni⁹ nature: nec vn⁹ hō est nobilior ⁊ dignior altero fm̄ naturam. nā oēs habēt eq̄liter libez arbitriū: p qd̄ q̄rtus ḡdus cōstituit: et ab alijs distinguit. **L**icet autē oēs hoīes sūt eiusdem nature. tñ intra istum graduū ⁊ intra istam naturā humanā sūt multi grad⁹ ⁊ diuersitates accidentales: ⁊ multe differētie ⁊ nobilitates: dignitates: superioritates ⁊ inferioritates. **U**n illa sūt p accidētia: et pilla q̄ adueniunt p naturā. ⁊ h̄ p acquisitionē vel donationem. **E**t ideo sicut in rebz secūdi ⁊ tertij ḡdus inter quēlibet

Dia rez i secūdo gradu

Dia rez in tertio gradu

Omēs hoīes sūt eiusdem nature

Int hoīes sūt multe differētie accidentales

folia. Et h̄
tr argute
in factu
in loca et
in sup om̄
forma. et
accro: q̄
lucere: ad
uare. **E**t
res: q̄ vni
colligere et
naturas in
Ilas enī
incom quā
humilitate
eis: Iose
et excellen
ilitate et
is sup eas
tura. **N**ō
notas q̄n
qz es de
es a cō
is pue
de arti
caruz.
fāo ma
r acqui
i de mo
ognitio
i te col
appo/
noscedo
pm̄ et ad
ngas rez
rezo: ⁊ a
mno cre
rupit
amatur
lat: etiā
ciam ista
ic ē finis
dus: fm̄
it⁹ op̄is
in quat
rtiū gra
uob mo

gradū generalē. sunt multi grad⁹ specia/
les: differētes naturaliter et fm naturaz.
ita infra qrtū gradū q̄ nō habet nisi vnaz
speciē: sunt multi gradus accidentales et
differētes p accidentia nobilioza et min⁹
nobilia. magis digna et min⁹ digna. su/
periora et inferiora. et illud qd̄ facit na/
tura in rebus: hoc facit accidēs in homi/
nibus: que sunt in quarto gradu. scz acci/
dens intellectuale. Unde qz hō facit q̄r/
tum gradū p intellectū et p libez arbitriū
Ira p̄ma differentia inter homies est no/
bilitas et supioritas. Et iste gradus debz
accipi penes accidentia intellectualia: q̄
adueniunt intellectui et uolūtati et anie:
et nō penes accidētia corporalia: que cō/
ueniunt alijs rebus et alijs inferioribz gra/
dibus p naturā. Et rationabile est vt q̄a
res p̄mi: secundi et tertij gradus operan/
tur naturaliter et non volūtariē: q̄ distin/
ctio nobilitatis et dignitat̄ fiat i eis fm
naturam. Et quia homines operant̄ fm
voluntatē: libertatē et intellectum. ratio/
nabile est q̄ distinctio nobilitatis et digni/
tatis: fiat in eis p accidētia liberi arbitriū
que sunt voluntaria et intellectualia. Ipa
autē accidentia intellectualia p que diffe/
runt homies. et faciūt multos grad⁹ spe/
ciales inter homies: sunt ista: potestas: iu/
risdicio: officium: scientia: ars: virtus: sa/
pientia et silia. que aliquādo acquirūtur
p hoīem. aliquādo dan̄ a deo liberaliter
Et qz sunt accidētia. ideo p̄nt perdi. et ta/
men q̄ pdit manet homo. et iō nō sunt na/
turalia homi. licet autē sint accidentia: t̄n
multū nobilitat̄ hoīem et dignificāt et ex/
altant naturā humanā. et faciūt vnū ho/
minem nobiliozē et etiā multo digniozē
altero. Et sine istis natura humana esset
nuda et expoliata. Et dicunt̄ ideo habit⁹
vestientes ipam naturā. ppter qd̄ dicun/
tur vestiti melius nobiliozes. ita siliter in/
duti istis habitibus nobiliozes sunt. Et
est simile de p̄no crudo nōdum p̄parato
qz licet plures p̄ni sunt eiusdez valoris:
tamē ppter tincturas supadditas crescūt
in valore: et nobilitat̄ supra alteruz alter.
Ira in homie. Si enī natura humana ē
nobilissima de se sup alias naturas. quā/
to magis ipa p accidētia nobilissima no/
bilitatur. et etiā licet omēs homies sunt
equales quātum ad naturā: tamē accidē/
tia p̄dicta aliq̄bus supaddita: faciunt ta/
les homies ascendere supra alios. sicut p̄a
ni. ppter tincturam. et tales homies ma/
gis appropinquant deo.

De cōparatiōe hoīs ad alias res infer/
iores triū graduū penes differentiaz ge/
neralem.

Titulus. lxiij.

Distq̄z aut vi

sa est ita duplex cōparatio. et cōsi/
derata supioritate et inferiori/
tate et dignitate et nobilitate vni⁹ gradus
ad aliū. et vnus nature ad alteram: intra
eundem gradū. Nūc videamus quō hō
differt ab oibz rebz inferioribz triū gradu
um. qz hec est clauis et secretum toti⁹ ver/
re cognitiois et nature humane et toti⁹ bo/
ni. Unde duplex est differentia hoīs ad
alias naturas. vna cōmunis et generalis: et
alia specialis. Differentia cōmunis et gene/
ralis d̄: q̄ etiā repit̄ inter alios gradus.
Quia sicut vn⁹ gradus differt ab altero.
et vna natura ab altera: q̄ est dignioz et no/
bilioz: vt arbor q̄ terra. et asinus q̄ sit ar/
bor. Sic p̄formiter differt hō ab alijs ḡ/
dibz p suā nobilitatē et dignitatē. eo qz hz
nobiliozē et digniozē naturā sup alias res.
et p istā differentia dignitat̄ sue bñ cōside/
ratā cognoscim⁹ qz hō habet maximā di/
gnitatē naturalē iter oēs res quas vide/
mus. habet enī dignitates liberi arbitriū.
ita qz hz rōnē p quam iudicat: intelligit et
discernit oia. et hz volūtātē liberā et natu/
ralē libertatez. ita qz nō pōt cogi. sed opa/
tur ex libertate et nō ex necessitate. Et iō
qz hō habet istā dignitatez sup alias res.
habet duas excellentias naturales super
alias res. Primo p̄est: p̄ficiat et p̄ponit
omibz alijs rebz triū graduum: vt brutis
auibz: pisibz: arboribz et ceteris. Et iō qz
hō habet dñitum sup oia inferiora: et oibz
bus dñatur ex dignitate liberi arbitriū.
nulle create rei subiectif. qz tal̄ ē dignitas
liberi arbitriū. Et ista est maior nobilitas
dignitas et excellētia natural̄ q̄ possit eē
i rebus. nec aliq̄ dignitas naturalis pote
rit esse superior. et iō nō potest esse ascen/
sus sup hanc dignitatez i natura. Et ista

Duplex
d̄ia hoīs
ad alias
res.

Hō p̄e
est ceteris

dignitas nō p̄t cognosci nisi p̄ cōparatio
nē ad ei⁹ oppositū qđ repit̄ in alijs reb⁹.
Qm̄ oēs alie res inferiores triū graduꝝ
sunt inferiores hoīe: et opant̄ ex necessita
te. Nā elemēta q̄ sunt ī p̄rio ḡdu: oī die p̄
ducūt ex necessitate arbores: herbas et a
lia q̄ ex ip̄is infra terrā et supra eā nascun
tur. et ip̄e arbores et herbe q̄ sunt in sc̄do
gradu pducūt quotidie ex se frondes: flo
res: folia vel fruct⁹. Res vero tertij gra
dus vt sunt aīalia pducūt ex impetu na
ture: et faciunt hoc ex impetu qđ faciūt.
nec possunt facere nec habent potestare fa
ciendi aliud. Et ideo oēs dicunt̄ naturali
ter siue coacte facere id qđ faciūt. Sol⁹
autē homo opat̄ libere. Et ideo dignitas
sola liberi arbitrij sepat hoīem ab alijs re
bus inferiorib⁹. ideo hō dicit̄ sedere sup
omnes res inferiores.

Q̄ in ista differētia hoīs ad alias res
fundat̄ vna regula homi certissima que ē
fundamētū firmissimū ad cognoscēdū si
ne difficultate oīa necessaria de deo.

Titulus. lxxij.

Quonia autē hō habet supra aīalia
bruta et alias res inferiores intel
lectū et voluntatē. Considerandū quidz
q̄ntū pōt hō plus p̄ suū intellectū et suam
voluntatē q̄ aīalia. nec alie res p̄nt vt cla
rior differētia cognoscat̄. vnde hō p̄ intel
lectū pōt intelligere p̄ba: sermones et sen
tentias: et percipit̄ significata dictionum et
sermonū. et hoc nō faciūt alia aīalia. q̄a
solū audiūt sonū verborū: sed significatio
nē et sententias nō p̄nt intelligere. s; ho
mo audit et intelligit et reuoluit signifi
cationem verborum et sermonum. et h̄ est
p̄mū intelligere homīs. et p̄ hoc hō maxi
me sepat̄ ab aīalib⁹: et ascendit sup̄ illa. ita
q̄ ista est p̄ma opatio intellect⁹. De secū
da autē opatiōe intellect⁹ dicit̄ infra. ti. lxxv
et est quedā porta ad oīa alia. et hoc est ma
ximū et dignitas magna. sed hoī nō vide
tur p̄ qđ posse hoc facere sit magnū. imo
apparet sibi q̄ nihil sit. et causa est. qz nō
cōparat seipm̄ p̄ differētiā ad aīalia que
nō possunt hoc facere. Ideo si homovult
clare videre si illa q̄ habet sunt magna et
magne dignitatis: cōparet seipm̄ ad infe
riora aīalia bruta que non habent hoc.

Et hoc est totum secretū et clavis totius
cognitionis homīs de seipō. et nisi faciat
hoc nunq̄ cognoscer seipm̄: nec contabi
tur de deo. et si hoc facit et p̄tinue facit. et
tunc p̄tinue magis cognoscer seipm̄. et per
experientiā videbit q̄ magna sunt illa q̄
accepit vltra aīalia: et gaudebit et relin
quet extra se oīa alia. et erit semp̄ cōtent⁹
de suo creatore. et hoc sit p̄ceptū oib⁹ ho
minib⁹. Nam hō fact⁹ est magn⁹ sup̄ alia
aīalia. quia accepit q̄ potest intelligere
et percipere sentētiās et verborū signifi
cationes vltra sonum. et q̄ potest reuoluere ī
corde suo diuersas sentētiās et signifi
cationes. et nō solum hoc: sed potest ascēde
re de vna sentētia ad aliā: et de vna cogi
tatione ad aliā: et de minore ad maiores
quia potest intelligere q̄ est magna pote
stas facere de aliq̄ aliqđ. s; est maior face
re de nihilo aliqđ. imo est maxima p̄as.
imo hoc pōt hō reuoluere intra se: ac dis
currere ac etiā discurrere de vna ad aliam:
qđ facere nō p̄nt alia aīalia. et qz quicqđ
homo habet dignitatis et potestatis: to
tum accepit et totum sibi datur est a suo
creatore. et ille idem qđ dedit esse solū et nō
viuere rebus p̄mi gradus. Et esse viue
re et nō sentire rebus secūdi grad⁹. Et esse
viuere sentire et nō intelligere rebus tertij
gradus. Ille inquit dedit homini esse vi
uere sentire et supaddit̄ intelligere et velle
et cogitare et quicqđ hō pōt vltra aīalia.
Et qz creatura nō potest ascendere supra
suum creatore. Ideo impossibile est q̄ hō
p̄ suū intelligere et cogitare ascēdet supra
deum qđ creauit esse. et etiā qđ cum creauit
et dedit ei oīa ista. Ergo impossibile ē q̄
intelligere/cogitare et desiderare ip̄si⁹ ho
minis possit esse maius et altius q̄ ille qđ
dedit ista homini. Sequitur ergo q̄ hō nō
potest intelligere neq; cogitare in corde
suo neq; desiderare qđ maius est et meli⁹
suo cōditore. Aliter hō esset maior cogitā
do q̄ suus cōditor existendo. et esset ali
qđ maius in creatura q̄ in creatore. q̄a
īpa cogitatio sic existens in corde creatu
re esset aliqđ maius suo creatore. qz qđ
cogitat̄ est in corde. et hoc est absurdū val
de. Quomō enī creator tribuisset hoc sue
creature: vt creatura maius q̄ ip̄e sit pos
o

Intelli
gere ho
minis ē
infra de
um.

Hō p̄t
alio in
telligit

set cogitare vel desiderare maius vel me-
lius ipso. hoc natura non sustinet. et quia
intelligere et cogitare: desiderare et velle
hominis potest crescere in infinitum ad mo-
dum numerorum: quod non habet terminum neque
finem. quia intellecto et cogitato quilibet et quic-
cunque finito adhuc potest ascendere cogitan-
do et intelligendo: et cogitare et deside-
re maius et melius. Ergo postquam ista po-
testas data est homini per suum intelligere et
velle: et non alijs rebus. sequitur quod ille qui dedit
hominis hanc potestatem: est infinitus et sine me-
sura. Et ista differentia hominis ad alias res
per potestatem intelligendi et cogitandi: et deside-
randi: extrahit unam regulam infallibilis de
deoque est fundamentum et radix ad proban-
dum et cognoscendum certissime et sine labo-
re omnia de deo. Et iste modus cognoscendi
est propinquissimus homini. quia ex propria co-
gitatione et ex proprio intelligere potest probare
omnia de deo. nec oportet quod querat aliam exem-
plam extra se nec aliquod testimonium quod seipsum.

Quid
sit deus

Regula autem que radicat in homine est ista: quod
deus est quod nihil maius cogitari potest. vel de-
us est maius quod cogitari potest. Et ideo sequi-
tur quod deus est quicquid melius cogitari potest. et quic-
quid melius est esse quam non esse. Quicquid ergo potest ho-
mo cogitare perfectissimum: optimum: dignis-
simum: nobilissimum et altissimum. hoc est de-
us. Quicunque ergo potest homo cogitare meli-
ora: nobiliora et cetera. illa potest deo attribue-
re. Et in ista regula fundatur tota scientia et
cognitio de deo certissime.

Sequitur modus et practica istius regu-
le: et ad probandum per ipsam omnia de deo.

Titulus. lxiij.

Et quia ista re-
gula se extendit ad omnino quod de
deo dicuntur: et oritur ex nobis et na-
tura hominis. ideo utile et desiderabile est vide-
re practica eiusdem: et fundare omnia in homine.
Deus autem melius est esse quam non esse. ideo esse
attribuit deo. et dicitur de deo. et ideo deus
non potest cogitari non esse. Et quia maius est
esse non acceptum: nec productum de non esse: quam
esse acceptum et productum de non esse. et hoc
potest cogitari. ideo esse dei non est acceptum nec
productum de non esse. Et quia maius est quod deus
est suum esse: quam si non esset. ideo necessario deus est

Deus est.

Deus est
suum esse

suum esse postquam hoc potest cogitari quod hoc
est maius. Similiter quia maius est esse eter-
num sine principio et sine fine: quam non eter-
num. ideo necessario dei esse est eternum.
Cum possum cogitare esse quod habet princi-
pium et finem. et esse quod habet principium et non
finem. et hoc est maius quam principium. et possum cogi-
tare esse quod caret principio et fine. et hoc est
maximum. quia non possum cogitare maius nec
plus. ideo deus necessario est tale esse. et sic
est infinitus: et habet esse infinitum. quia deus est
maius quod cogitari potest: et quo nihil potest cogi-
tari maius: et quicquid melius est esse quam non esse.
Item sequitur quod deus est summum esse omni-
um: quia sola existens per seipsum. omnia alia fe-
cit ex nihilo. quia si non habebat hoc. iam non
esset maius quod cogitari possit. quia hoc cogi-
tari posset: quod esset absurdissimum. Item sequi-
tur quod deus est omnino esse. ergo est iustus: verax
beatus: vivens: intelligens. quia melius est
esse bonum quam non bonum: et iustum quam non iustum.
et veracem quam non veracem: et beatum quam non bea-
tum: et viventem quam non viventem ac intelligen-
tem. Et quia maius et melius est esse ipsam bo-
nitate quam bonum. et iustitiam quam iustum: et vitam
quam viventem: et sapientiam quam sapientem: et ipsam
veritatem quam verum. et sic de omnibus alijs. ideo
necessario ipse deus est ipsa bonitas: ipsa
iustitia: ipsa sapientia: ipsa vita: ipsa veri-
tas. Ulterius quia melius est esse indivisi-
bilem quam divisibilem. quia divisibile potest fa-
cilliter dissolvi. et sic potest destrui et anni-
hilari. et simplicem quam compositum. ideo deus
necessario habet esse indivisibile: summe sim-
plex: summe unum. ideo est ipsa unitas et ipsa
simplicitas nihil habens compositum. quia
compositum stat ex partibus que possunt sepa-
rari: et sic compositum potest annihilari. Ideo
bonitas: sapientia: vita: veritas et similia:
non sunt partes: sed sunt unum. et quodlibet
est totum quod deus. et quoniam deus non habet par-
tes. quoniam quicquid est ex partibus iunctum: hoc non
est vere et omnino unum: sed quodammodo plu-
ra. quia omne divisibile a seipso dissolvi potest
actu vel intellectu: que omnia aliena sunt
a deo: quia nihil melius excogitari potest
eo. Item omne quod nullo loco clau-
ditur ac tempore: maius est quam illud quod loco
clauditur et tempore. quoniam autem nihil maius
est deo: nec cogitari potest maius deo. ergo

Esse dei
et eternum

Esse dei
et infinitum

Esse dei
et summum

Deus est
omnino esse

Deus est
sua bonitas

Deus habet
esse indivisibile.